

หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

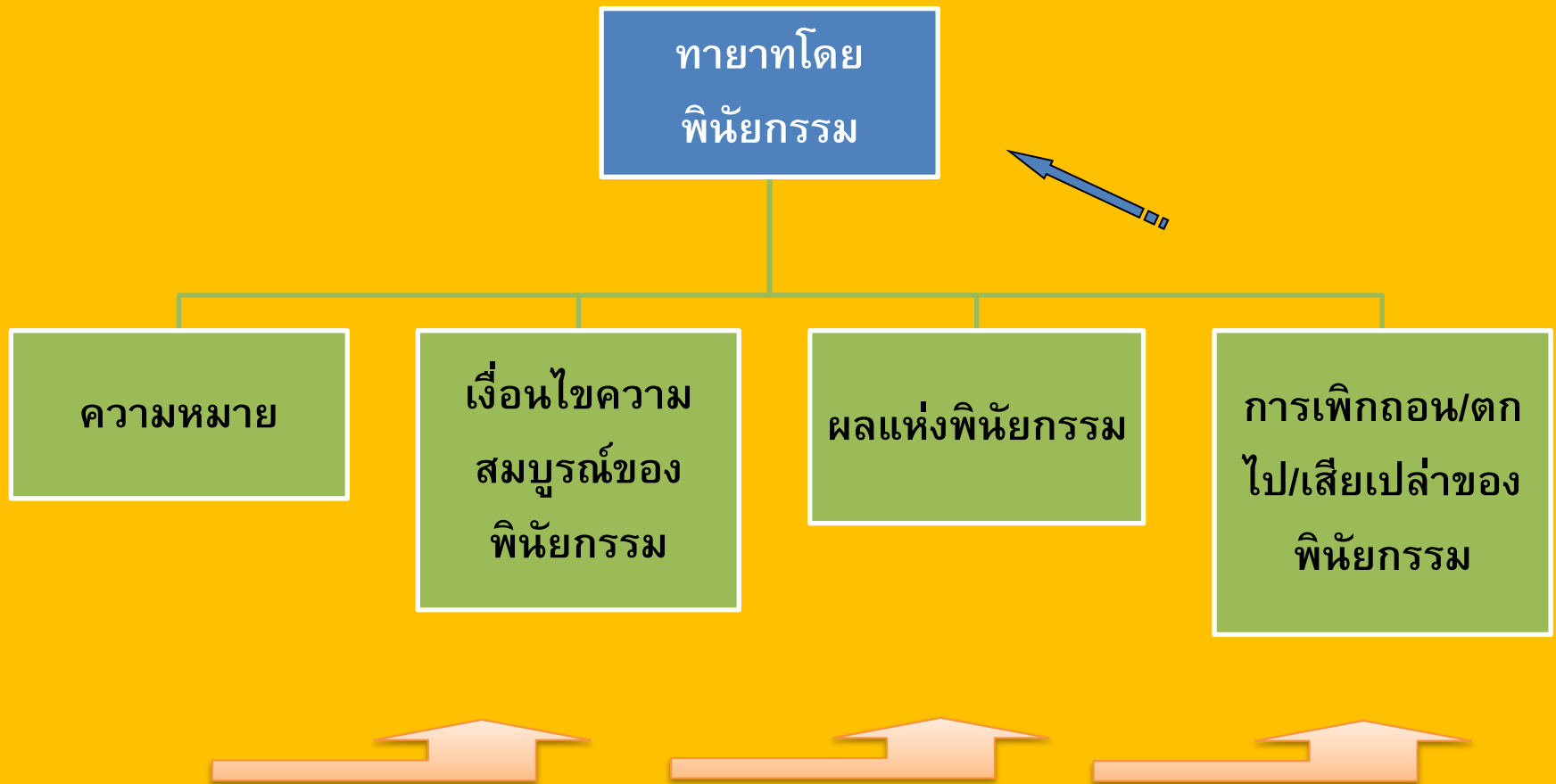
วิชา กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วย มรดก

AJ.

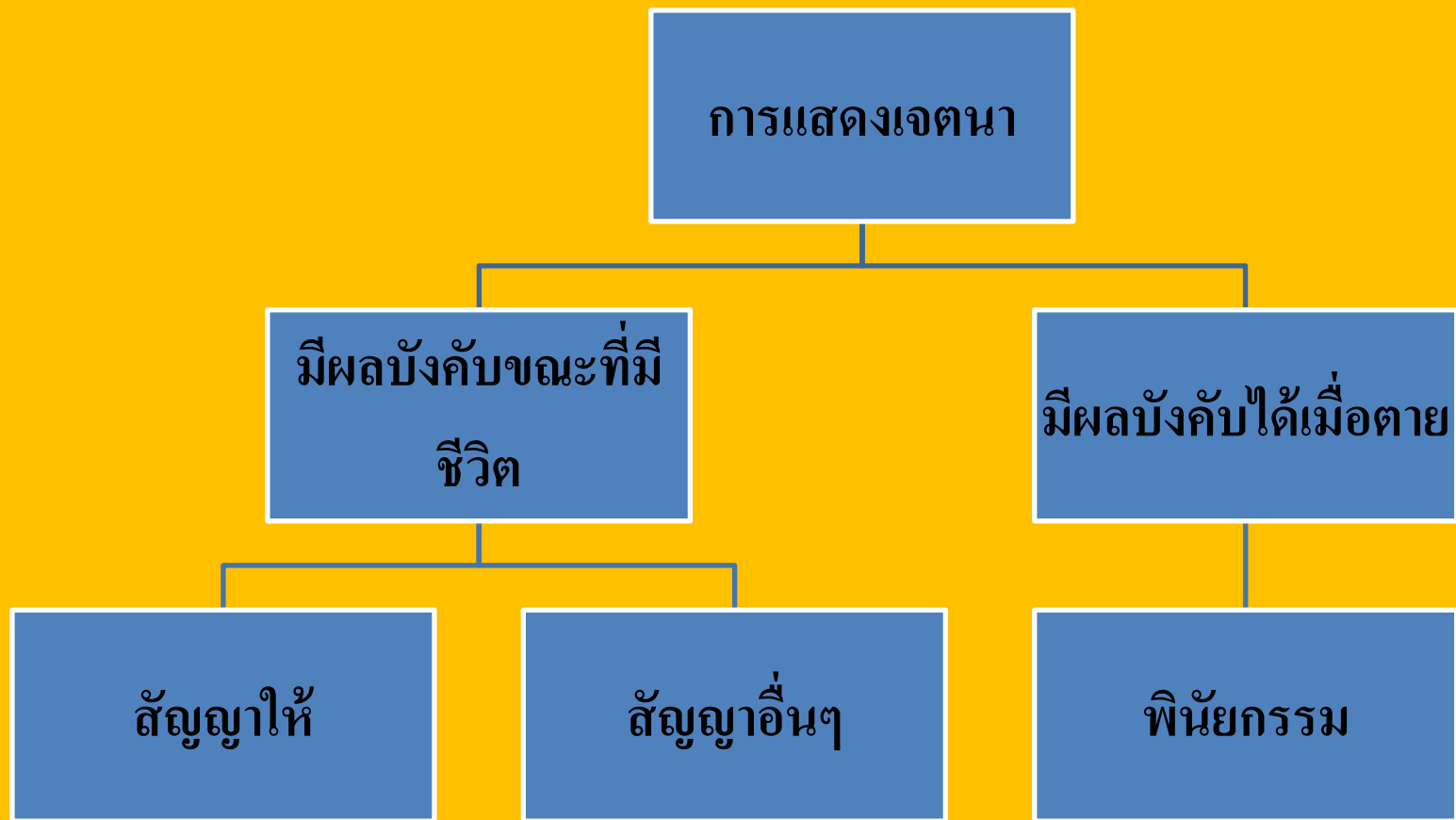
CHONTHICHA SURATTANASANYA

ทนายทโดยพ่นัยกรรม

ความหมายของพินัยกรรม

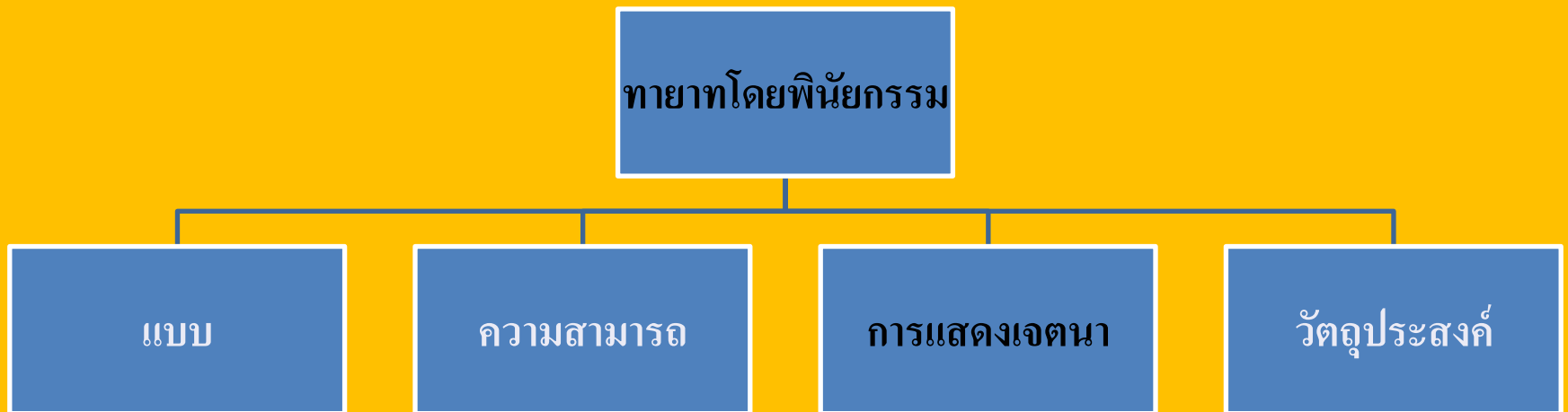
- หมายถึง การแสดงเจตนากำหนดการเผื่อตาย อันจะมีผลบังคับได้เมื่อตาย
 - การแสดงเจตนาทุก ๆ เรื่อง หากมีผลบังคับได้เมื่อตาย ถือว่าเป็นพินัยกรรมทั้งสิ้น
 - การแสดงเจตนาซึ่งมีผลบังคับได้ในขณะที่ผู้แสดงเจตนายังมีชีวิตอยู่ ไม่เป็นพินัยกรรม

- การแสดงเจตนากำหนดการเผื่อตายที่จะมีผลบังคับได้ เฉพาะแต่การแสดงเจตนาครั้งสุดท้าย
 - มาตรา 1647 “การแสดงเจตนากำหนดการเผื่อตายนั้น ย่อมทำได้ด้วยคำสั่งครั้งสุดท้ายกำหนดไว้ในพินัยกรรม”

มาตรา 1697 “ถ้าผู้ทำพินัยกรรมมิได้แสดงเจตนาไว้ในพินัยกรรมเป็นอย่างอื่น และปรากฏว่าพินัยกรรมฉบับก่อนกับฉบับหลังขัดกัน ให้ถือว่าพินัยกรรมฉบับก่อนเป็นอันเพิกถอนโดยพินัยกรรมฉบับหลัง เฉพาะในส่วนที่มีข้อความขัดกันนั้นเท่านั้น”

เงื่อนไขความสมบูรณ์ของพินัยกรรม

ความสามารถ

- บุคคลซึ่งทำพินัยกรรมจะต้องไม่เป็นบุคคลดังต่อไปนี้

- 1. บุคคลอายุไม่ครบ 15 ปีบริบูรณ์

มาตรา 1703 “พินัยกรรมซึ่งบุคคลที่มีอายุยังไม่ครบสิบห้าปีบริบูรณ์ทำขึ้นนั้นเป็นโมฆะ”

- 2. คนไร้ความสามารถ

มาตรา 1704 วรรค 1 “พินัยกรรมซึ่งบุคคลผู้ถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถทำขึ้นนั้นเป็นโมฆะ”

มาตรา 1704 วรรค 2 “พินัยกรรมซึ่งบุคคลผู้ถูกอ้างว่าเป็นคนวิกลจริต แต่ศาลยังไม่ได้สั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถทำขึ้นนั้น จะเป็นอันเสียเปล่าก็แต่เมื่อพิสูจน์ได้ว่าในเวลาที่ทำพินัยกรรมนั้นผู้ทำจิตวิกลอยู่”

- ข้อสังเกตเกี่ยวกับความสามารถของผู้ทำพินัยกรรม

— ความสามารถของผู้ทำพินัยกรรม พิจารณาขณะที่ทำพินัยกรรม สำเร็จ กล่าวคือ เมื่อพินัยกรรมนั้นสมบูรณ์ในแบบใดแบบหนึ่ง

มาตรา 1654 “ความสามารถของผู้ทำพินัยกรรมนั้นให้ พิจารณาแต่ในเวลาที่ทำพินัยกรรมเท่านั้น”

แบบของพินัยกรรม

- มี 5 แบบ
 - พินัยกรรมแบบธรรมดา
 - พินัยกรรมแบบเขียนเอง
 - พินัยกรรมแบบเอกสารลับ
 - พินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมือง
 - พินัยกรรมด้วยวาจา

พินัยกรรมแบบธรรมดากฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- มาตรา ๑๖๕๖ “พินัยกรรมนั้น จะทำตามแบบดังนี้ได้ กล่าวคือต้องทำเป็นหนังสือลงวัน เดือน ปี ในขณะที่ทำขึ้น และผู้ทำพินัยกรรมต้องลงลายมือชื่อไว้ต่อหน้าพยานอย่างน้อยสองคนพร้อมกัน ซึ่ง พยานสองคนนั้นต้องลงลายมือชื่อรับรองลายมือชื่อของผู้ทำพินัยกรรมไว้ในขณะนั้น
การขูดลบ ตก เต็ม หรือการแก้ไขเปลี่ยนแปลงอย่างอื่นซึ่งพินัยกรรมนั้นย่อมไม่สมบูรณ์ เว้นแต่ จะได้ปฏิบัติตามแบบอย่างเดียวกับการทำพินัยกรรมตามมาตรา”
- มาตรา ๑๖๖๕ “เมื่อผู้ทำพินัยกรรมจะต้องลงลายมือชื่อตามมาตรา ๑๖๕๖, ๑๖๕๘, ๑๖๖๐ จะให้ เสมอกับลงลายมือชื่อได้ ก็แต่ด้วยลงลายพิมพ์นิ้วมือโดยมีพยานลงลายมือชื่อรับรองไว้ด้วยสองคนใน ขณะนั้น”
- มาตรา ๑๖๖๖ “บทบัญญัติมาตรา ๙ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายนี้ มิให้ใช้บังคับแก่พยานผู้ที่ จะต้องลงลายมือชื่อตามมาตรา ๑๖๕๖, ๑๖๕๘, ๑๖๖๐”

พินัยกรรมแบบธรรมดา

- หลักเกณฑ์
 - 1. ต้องลง วัน เดือน ปี
 - 2. ลงลายมือชื่อ
 - 3. พยานอย่างน้อย 2 คน
- การแก้ไขเปลี่ยนแปลงต้อง ลงวันเดือนปี ลงลายมือชื่อผู้ทำ และ ลายมือชื่อพยานอย่างน้อย 2 คน

- ข้อสังเกต พิณัยกรรมแบบธรรมดา

- 1. ผู้ทำพิณัยกรรมจะเขียนเอง หรือให้บุคคลอื่นเป็นผู้เขียนก็ได้
- 2. เขียนหรือพิมพ์ก็ได้
- 3. ผู้ทำพิณัยกรรมจะลงลายพิมพ์นิ้วมือแทนการลงลายมือชื่อก็ได้ แต่ต้องมีพยานรับรองลายพิมพ์นิ้วมือไม่น้อยกว่า 2 คน โดยจะเป็นบุคคลเดียวกับพยานในพิณัยกรรมก็ได้
- 4. พยานจะลงลายพิมพ์นิ้วมือแทนการลงลายมือชื่อไม่ได้
- 5. พยานทั้งสองคนจะต้องเห็นขณะที่ผู้ทำพิณัยกรรมลงลายมือชื่อในพิณัยกรรม

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- มาตรา ๑๖๕๖ “พินัยกรรมนั้น จะทำตามแบบดังนี้ก็ได้อีก กล่าวคือต้องทำเป็นหนังสือลงวัน เดือน ปี ในขณะที่ทำขึ้น และผู้ทำพินัยกรรมต้องลงลายมือชื่อไว้ต่อหน้าพยานอย่างน้อยสองคนพร้อมกัน ซึ่งพยานสองคนนั้นต้องลงลายมือชื่อรับรองลายมือชื่อของผู้ทำพินัยกรรมไว้ในขณะนั้น

การขูดลบ ตก เต็ม หรือการแก้ไขเปลี่ยนแปลงอย่างอื่นซึ่งพินัยกรรมนั้น ย่อมไม่สมบูรณ์ เว้นแต่จะได้ปฏิบัติตามแบบอย่างเดียวกับการทำพินัยกรรมตามมาตรานี้”

- มาตรา ๑๖๖๕ “เมื่อผู้ทำพินัยกรรมจะต้องลงลายมือชื่อตามมาตรา ๑๖๕๖, ๑๖๕๘, ๑๖๖๐ จะให้เสมอกับลงลายมือชื่อได้ ก็แต่ด้วยลงลายพิมพ์นิ้วมือโดยมีพยานลงลายมือชื่อรับรองไว้ด้วยสองคนในขณะนั้น”
- มาตรา ๑๖๖๖ “บทบัญญัติมาตรา ๙ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายนี้ มิให้ใช้บังคับแก่พยานผู้ที่จะต้องลงลายมือชื่อตามมาตรา ๑๖๕๖, ๑๖๕๘, ๑๖๖๐”

วันที่ 13 เมษายน 2552

ข้าพเจ้า นายสยาม รักสงบ อยู่บ้านเลขที่ 239 ต.สุเทพ อ.เมือง จ. เชียงใหม่ ขอแสดงเจตนาทำการเผื่อตายดังนี้

- 1.ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง ขอยกให้ นางสาวชม เป็นยา
- 2.หุ้นในบริษัท ชินคอม ยกให้นางรติรส สติดี

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าในขณะที่ทำพินัยกรรม ข้าพเจ้ามีสติสัมปชัญญะ สมบูรณ์
ทุกประการ ปราศจากการล่อลวง ข่มขู่ แต่ประการใด ทั่วทั้งสิ้น

ลงชื่อ		ผู้ทำ
ลงชื่อ	ก	พยาน
ลงชื่อ	ข	พยาน
ลงชื่อ	ฮ	ผู้เขียน/พิมพ์

วันที่ 13 เมษายน 2552

ข้าพเจ้า นายสยาม รักสงบ อยู่บ้านเลขที่ 239 ต.สุเทพ อ.เมือง จ. เชียงใหม่ ขอแสดงเจตนากำหนดการเผื่อตายดังนี้

1.ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง ขอยกให้ นางสาวชม เป็นยา

-ลงลายมือชื่อ(เซ็นชื่อ) ให้นางรติรส สติดี
หรือ ลงลายพิมพ์นิ้วมือ ทำพินัยกรรม ข้าพเจ้ามีสติสัมปชัญญะ สมบูรณ์
ก็ได้ ลงนาม ข่มขู่ แต่ประการใด ๆทั้งสิ้น

ลงชื่อ ค พยาน
ลงชื่อ ง พยาน

ลงชื่อ		ผู้ทำ
ลงชื่อ	ก	พยาน
ลงชื่อ	ข	พยาน
ลงชื่อ	ฮ	ผู้เขียน/พิมพ์

วันที่ 13 เมษายน 2552

ข้าพเจ้า นายสยาม รักสงบ อยู่บ้านเลขที่ 239 ต.สุเทพ อ.เมือง จ.
เชียงใหม่ ขอแสดงเจตนาให้การฟ้องตายดังนี้

- 1.ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง ขอยกให้ นางสาวชม เป็นยา
- 2.หุ้นในบริษัท ชินคอม ยกให้นางรติรส สติดี

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณและขออภัยเป็นอย่างสูงต่อคุณครูและผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ช่วยกันทำให้ผมได้มีโอกาสทำพินัยกรรม ข้าพเจ้ามีสติสัมปชัญญะ สมบูรณ์

- ## 1. พยานห้ามลงลาย

พิมพ์นิ้วมือ

โดยเด็ดขาด

มีเขื่อนนั้น มีผลเท่ากับไหม

มีพยาน

- ## 2. พยานต้องเห็นผู้ทำ

พินัยกรรมลงลายมือชื่อ

लग्ग

ลงชื่อ

ရဲဘဲ

Lois

1

၁

பி

๒. ผู้ทำ

พยาน

พยาน

ผู้เขียน/พิมพ์

วันที่ 13 เมษายน 2552

ข้าพเจ้า นายสยาม รักสงบ อยู่บ้านเลขที่ 239 ต.สุเทพ อ.เมือง จ. เชียงใหม่ ขอแสดงเจตนาทำการเผื่อตายดังนี้

- 1.ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง ขอยกให้ นางสาวชม เป็นยา
- 2.หุ้นในบริษัท ชินคอม ยกให้นางรติรส สติดี

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าในขณะที่ทำพินัยกรรม ข้าพเจ้ามีสติสัมปชัญญะ สมบูรณ์ ทุกประการ ปราศจากการล่อลวง ข่มขู่ แต่ประการใด ทั่วทั้งสิ้น

กฎหมายมิได้บังคับ
ว่าผู้เขียนจะต้องลง
ลายมือชื่อ

ลงชื่อ		ผู้ทำ
ลงชื่อ	ก	พยาน
ลงชื่อ	ข	พยาน
ลงชื่อ	ฮ	ผู้เขียน/พิมพ์

วันที่ 13 เมษายน 2552

ข้าพเจ้า นายสยาม รักสงบ อยู่บ้านเลขที่ 239 ต.สุเทพ อ.เมือง จ. เชียงใหม่ ขอแสดงเจตนากำหนดการเผื่อตายดังนี้

11 กันยายน 2552

- 1.ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง ขอยกให้ นางสาวชม เป็นยา
- 2.หุ้นในบริษัท ชินคอม ยกให้ ~~นางสาวชม เป็นยา~~

 ก

การแก้ไข
-ต้องลงวันที่
-ลงลายมือชื่อผู้ทำ
-ลงลายมือชื่อพยาน
ทั้ง 2 คน

ขณะทำพินัยกรรม ข้าพเจ้ามีสติสัมปชัญญะ สมบูรณ์
นาง ชม ชุ่ม แต่ประการใด ๆ ทั้งสิ้น

ลงชื่อ		ผู้ทำ
ลงชื่อ	ก	พยาน
ลงชื่อ	ข	พยาน
ลงชื่อ	ฮ	ผู้เขียน/พิมพ์

พัฒนาระบบเขียนเอง

- หลักเกณฑ์
 - 1. ต้องลง วัน เดือน ปี
 - 2. ลงลายมือชื่อ
- การแก้ไขเปลี่ยนแปลงต้อง ลงลายมือชื่อผู้ทำ

- ข้อสังเกต พิณัยกรรมแบบเขียนเองทั้งฉบับ
 - 1. ผู้ทำพิณัยกรรมจะต้องเขียนด้วยลายมือของตัวเองทั้งฉบับ
 - 2. พิณัยกรรมแบบนี้จะมีพยานหรือไม่ก็ได้
 - 3. ผู้ทำพิณัยกรรม จะลงลายพิมพ์นิ้วมือ ไม่ได้

ตัวอย่าง พินัยกรรมแบบเขียนเอง

Note Title

07/05/52

- ต้องเขียนด้วยลายมือตัวเองทั้งฉบับ
- การลงลายมือชื่อ ต้องลงด้วยลายเซ็นเท่านั้น
- การแก้ไข ข้อความ และลายมือชื่อผู้ทำ

วันที่ 13 เมษายน 2552

ข้าพเจ้า อายุ 37 ปี อยู่บ้านเลขที่ 239
หน้า ซอยใหม่ 1066 ถนนลาดพร้าว

ข้าพเจ้า แต่งงานแล้ว มีภรรยา
อาศัยอยู่ที่บ้านเลขที่ 239

ข้าพเจ้า ขอรับรองว่า พินัยกรรมฉบับนี้ ได้ทำขึ้นในขณะ
ที่สติสัมปชัญญะครบถ้วน ปราศจากการหลอกลวง และกลืน

ลงชื่อ ผู้ทำ

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- มาตรา ๑๖๕๗ พันัยกรรมนั้น จะทำเป็นเอกสารเขียนเองทั้งฉบับก็ได้ กล่าวคือผู้ทำพันัยกรรมต้องเขียนด้วยมือตนเองซึ่งข้อความทั้งหมด วัน เดือน ปี และลายมือชื่อของตน

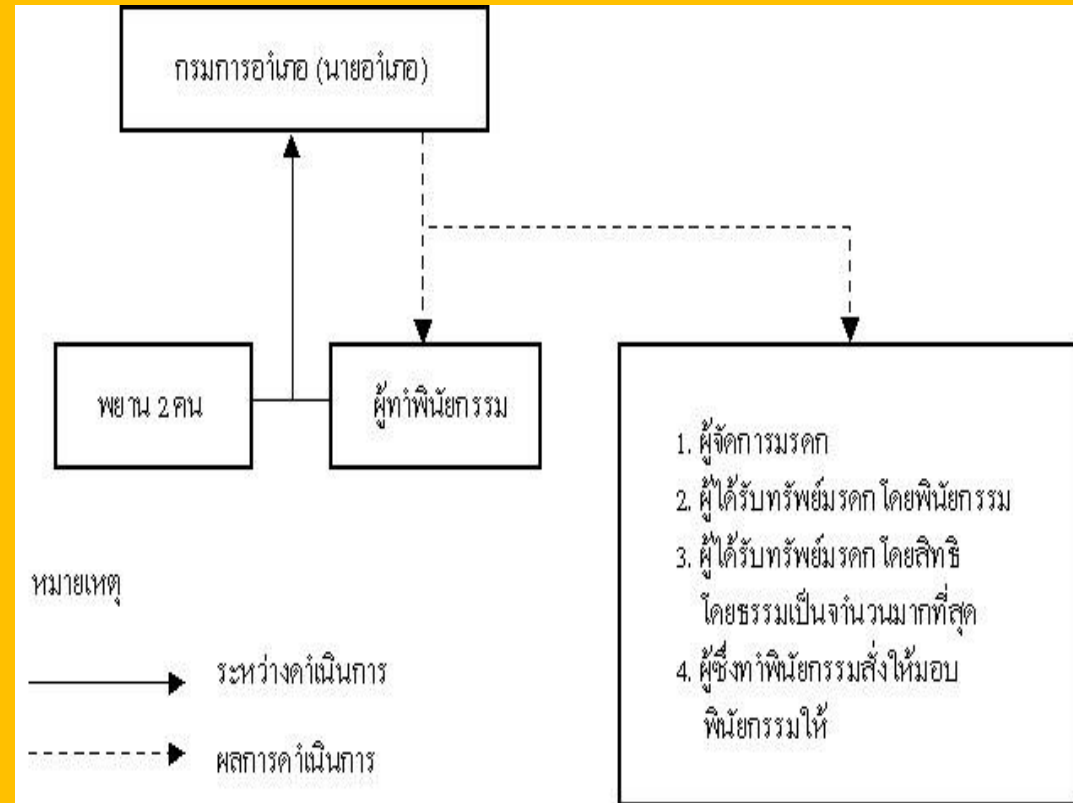
การขูดลบ ตก เต็ม หรือการแก้ไขเปลี่ยนแปลงอย่างอื่นซึ่งพันัยกรรม นั้นย่อมไม่สมบูรณ์ เว้นแต่ผู้ทำพันัยกรรมจะได้ทำด้วยมือตนเอง และลง ลายมือชื่อกำกับไว้

บทบัญญัติมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายนี้ มิให้ใช้บังคับแก่ พันัยกรรมที่ทำขึ้นตามมาตรานี้

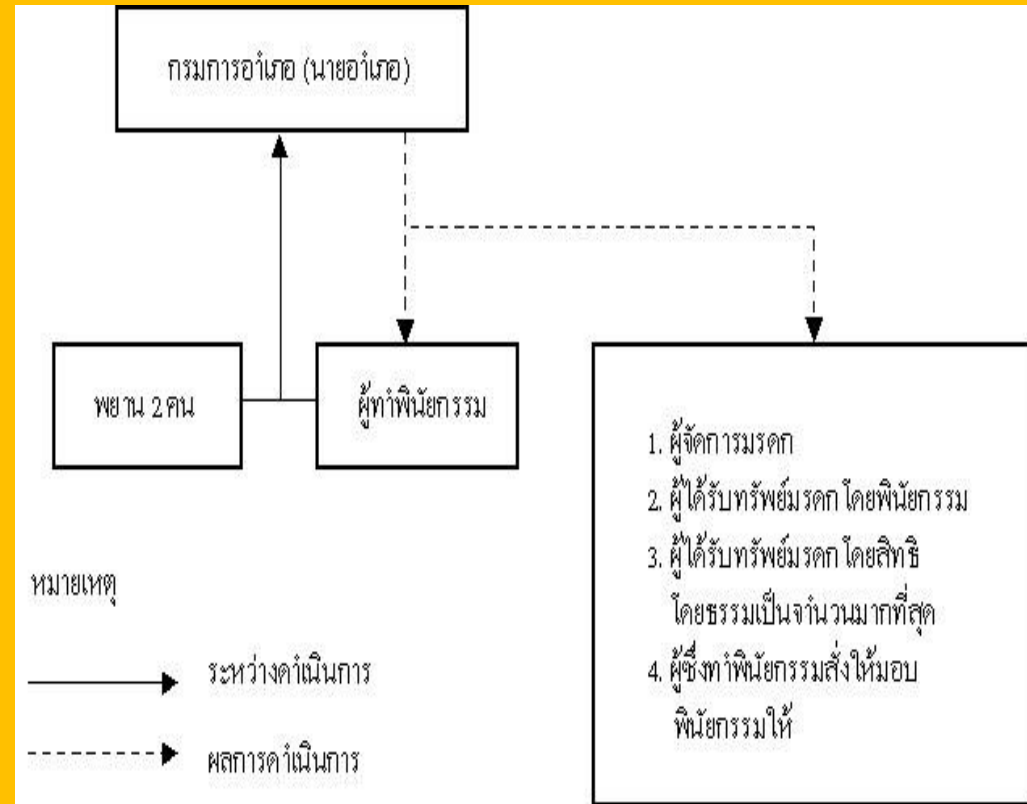
พินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมือง

- หลักเกณฑ์

- 1. ผู้ทำพินัยกรรม แจ้งข้อความที่ตนประสงค์จะให้ไว้ไว้ในพินัยกรรมของตนแก่นายอำเภอต่อหน้าพยานอีกอย่างน้อยสองคนพร้อมกัน
- 2. นายอำเภอจดข้อความที่ผู้ทำพินัยกรรมแจ้งให้ทราบแล้วนั้นลงไว้ และอ่านข้อความนั้น ให้ผู้ทำพินัยกรรมและพยานฟัง

- 3. เมื่อผู้ทำพินัยกรรมและพยานทราบแน่ชัดว่า ข้อความที่นายอำเภอจดนั้นเป็นการถูกต้องตรงกันกับที่ผู้ทำพินัยกรรมแจ้งไว้แล้ว ให้ผู้ทำพินัยกรรมและพยานลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ
- 4. ข้อความที่นายอำเภอจดไว้ นั้น ให้นายอำเภอลงลายมือชื่อ และลงวัน เดือน ปี จดลงไว้ด้วย ตนเองเป็นสำคัญว่า พินัยกรรมนั้นได้ทำถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่ระบุไว้ข้างต้น แล้วประทับตราตำแหน่งไว้เป็นสำคัญ
- 5. พินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองจะทำนอกที่ว่าการอำเภอก็ได้

กรรมการอำเภอ (นายอำเภอ)

พยาน 2 คน

ผู้ทำพินัยกรรม

หมายเหตุ

—————▶ ระหว่างดำเนินการ

- - - - -▶ ผลการดำเนินการ

1. ผู้จัดการมรดก
2. ผู้ได้รับทรัพย์สินมรดก โดยพินัยกรรม
3. ผู้ได้รับทรัพย์สินมรดก โดยสิทธิ
โดยธรรมเป็นจำนวนมากที่สุด
4. ผู้ซึ่งทำพินัยกรรมสั่งให้มอบ
พินัยกรรมให้

ตัวอย่างพิธีกรรมแบบเอกสารผ่านเมือง

พิธีกรรมของ

เขียนที่

วันที่ เดือน พุทธศักราช

ข้าพเจ้า อายุ ปี ตั้งบ้านเรือนอยู่บ้าน
เลขที่ หมู่ที่ ตำบล อำเภอ
จังหวัด

ทำพิธีกรรมต่อไปนี้ (.....) กรมการอำเภอ
..... และ พยาน กับ

พยาน ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ถ้าข้าพเจ้าถึงแก่ความตายไปแล้ว บรรดาทรัพย์สินของข้าพเจ้าที่มีอยู่และที่จะเกิดมีขึ้นใน
ภายหน้า ข้าพเจ้ายอมยกให้เป็นกรรมสิทธิ์แก่ผู้ที่ได้รับไว้ในพิธีกรรมนี้ให้เป็นผู้รับทรัพย์สินตามจำนวน
ซึ่งกำหนดให้ดังต่อไปนี้

(๑)

(๒)

(๓)

ข้อ ๒ ข้าพเจ้าขอมอบพิธีกรรมฉบับนี้แก่
และขอตั้งให้ เป็นผู้จัดการมรดกของข้าพเจ้า
ตามพิธีกรรมนี้ และให้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายทุกประการ

ข้อ ๓

.....

.....

ข้อ ๔ ข้อความแห่งพิธีกรรม กรมการอำเภอได้ خوانให้ข้าพเจ้าแลพยานฟังโดยตลอดแล้ว เป็นการ
ถูกต้องตรงความประสงค์ของข้าพเจ้าที่แจ้งให้กรมการอำเภอจดลงไว้ และขณะทำพิธีกรรมนี้ ข้าพเจ้ามีสติ
บริบูรณ์ดี จึงลงลายมือชื่อไว้ต่อหน้ากรมการอำเภอแลพยานเป็นสำคัญ

ลายมือชื่อ ผู้ทำพิธีกรรม

ลายมือชื่อ พยานรับรองพิธีกรรม

และลายมือชื่อ

ลายมือชื่อ พยานรับรองพิธีกรรม

และลายมือชื่อ

หน้าซอง

เลขที่ วันที่ พ.ศ.
พินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองฯ
.....

หลังซอง

ตามข้อนี้

กรรมการสอบ

ดวงตรา

ข้าพเจ้า นายสยาม รักสงบ อยู่บ้านเลขที่ 239 ต.สุเทพ อ.เมือง จ. เชียงใหม่ ขอแสดงเจตนากำหนดการเผื่อตายดังนี้

- 1.ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง ขอยกให้ นางสาวชม เป็นยา
- 2.หุ้นในบริษัท ชินคอม ยกให้นางรติรส สติดี

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าในขณะที่ทำพินัยกรรม ข้าพเจ้ามีสติสัมปชัญญะ สมบูรณ์ ทุกประการ ปราศจากการล่อลวง ช่มชู้ แต่ประการใด ทั่วทั้งสิน

ลงชื่อ

ผู้ทำ

ลงชื่อ

ก

พยาน

ลงชื่อ

ข

พยาน

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าได้ข้อความในพินัยกรรมเป็นไปตามความประสงค์ ของผู้ทำพินัยกรรมทุกประการ

ลงชื่อ

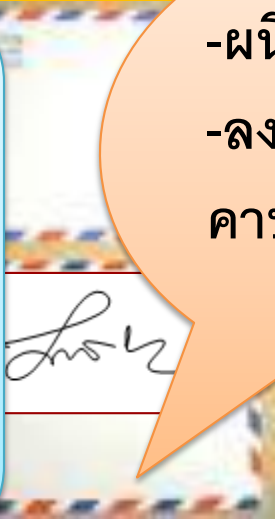

นาง กัญญา

นายอำเภอ

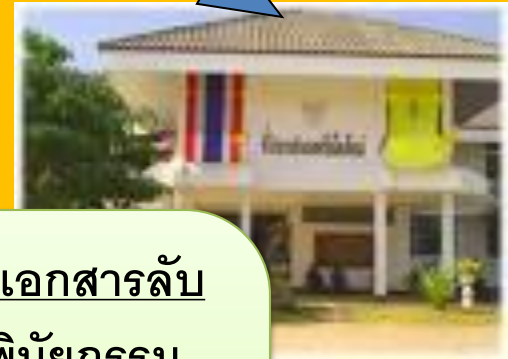
-ไม่จำเป็นต้องสมบูรณ์
เป็นพินัยกรรมแบบใดก็ได้
-มีคำสั่งก่อนตาย
(พินัยกรรม)
-มีลายมือชื่อผู้ทำ

-ฉันทินัยกรรม
-ลงลายมือชื่อ
คาบรอยฉันทิน

ทำพินัยกรรมแบบเอกสารลับ
-ให้ถ้อยคำว่าเป็นพินัยกรรม
ของตน
-นายอำเภอลงลายมือชื่อ
-พยานลงลายมือชื่อ 2 คน

พินัยกรรมแบบเอกสารลับ

- ขั้นตอนการทำพินัยกรรมแบบเอกสารลับ
 - 1. เมื่อมีผู้ประสงค์จะทำพินัยกรรมเป็นเอกสารลับ ให้ผู้นั้นแสดงความจำนงตามแบบของเจ้าพนักงานยื่นต่อกรมการอำเภอ (นายอำเภอ) ณ ที่ว่าการอำเภอ หรือกิ่งอำเภอแล้วปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ต่อไปนี้
 - 2. ต้องมีข้อความเป็นพินัยกรรมและลงลายมือชื่อผู้ทำพินัยกรรม
 - 3. ผู้ทำพินัยกรรมต้องผนึกพินัยกรรม แล้วลงลายมือชื่อคาบรอยผนึก

- 4. ผู้ทำพินัยกรรมต้องนำพินัยกรรมที่ตนทำขึ้นนั้น ไปแสดงต่อนายอำเภอ และพยานอย่างน้อย 2 คนและให้ถ้อยคำต่อบุคคลทั้งหมดนั้นว่าเป็น พินัยกรรมของตน ถ้าพินัยกรรมนั้นผู้ทำพินัยกรรมเขียนเองโดยตลอด ผู้ทำพินัยกรรมจะต้องแจ้งนามและภูมิลำเนาของผู้เขียนให้ทราบด้วย
- 5. เมื่อนายอำเภอจดถ้อยคำของผู้ทำพินัยกรรม และวัน เดือน ปี ที่ทำ พินัยกรรมมาแสดงไว้ในซองพับและประทับตราประจำตำแหน่ง แล้ว นายอำเภอผู้ทำพินัยกรรม และพยานลงลายมือชื่อบนซองนั้น

- บุคคลผู้เป็นทั้งใบ้ และหูหนวก หรือผู้ที่พูดไม่ได้ มีความประสงค์จะทำพินัยกรรมเป็นเอกสารลับก็ได้ โดยให้ผู้นั้นเขียนด้วยตนเองบนซองพินัยกรรมต่อหน้านายอำเภอ และพยานอย่างน้อย 2 คน ว่าพินัยกรรมที่ผืนกั้นนั้นเป็นของตน แทนการให้ถ้อยคำ

ตัวอย่าง

การบันทึกของพินัยกรรมแบบเอกสารลับ

หน้าของ

เลขที่

ด้วย อยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่

ตำบล อำเภอ จังหวัด

ได้มาให้ถ้อยคำต่อหน้าข้าพเจ้าพร้อมด้วย พยาน

ว่าเอกสารซึ่งบันทึกไว้ในของนี้เป็นพินัยกรรมของ จริง

และ อยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่ ตำบล

อำเภอ จังหวัด เป็นผู้เขียนพินัยกรรมนี้ และเมื่อ

ผู้ทำพินัยกรรมตายแล้ว ได้สั่งให้มอบพินัยกรรมแก่

อยู่บ้านเลขที่ ตำบล อำเภอ

จังหวัด

ที่ว่าการอำเภอ

วันที่ เดือน พ.ศ.

ลายมือชื่อ กรมการอำเภอ

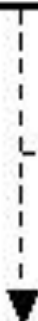
ประทับตราตำแหน่งเป็นสำคัญ

ลายมือชื่อ ผู้ทำพินัยกรรม

ลายมือชื่อ พยานรับรองพินัยกรรมและลายมือชื่อ

ลายมือชื่อ พยานรับรองพินัยกรรมและลายมือชื่อ

กรรมการอำเภอ (นายอำเภอ)

ผู้ทำพินัยกรรม

หมายเหตุ

ระหว่างดำเนินการ

ผลการดำเนินการ

1. ผู้จัดการมรดก
2. ผู้ได้รับทรัพย์สินมรดกโดยพินัยกรรม
3. ผู้ได้รับทรัพย์สินมรดกโดยสิทธิ
โดยธรรมเป็นจำนวนมากที่สุด
4. ผู้ซึ่งทำพินัยกรรมสั่งให้มอบ
พินัยกรรมให้

สถานที่เก็บพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองและเอกสารลับ

มาตรา ๑๖๖๒ “พินัยกรรมซึ่งได้ทำเป็นแบบเอกสารฝ่ายเมืองหรือเอกสารลับนั้น กรรมการอำเภอยังเปิดเผยแก่บุคคลอื่นใดไม่ได้ในระหว่างที่ผู้ทำพินัยกรรมยังมีชีวิตอยู่ และผู้ทำพินัยกรรมจะเรียกให้กรรมการอำเภอส่งมอบพินัยกรรมนั้นแก่ตนในเวลาใดๆ กรรมการอำเภอจะต้องส่งมอบให้

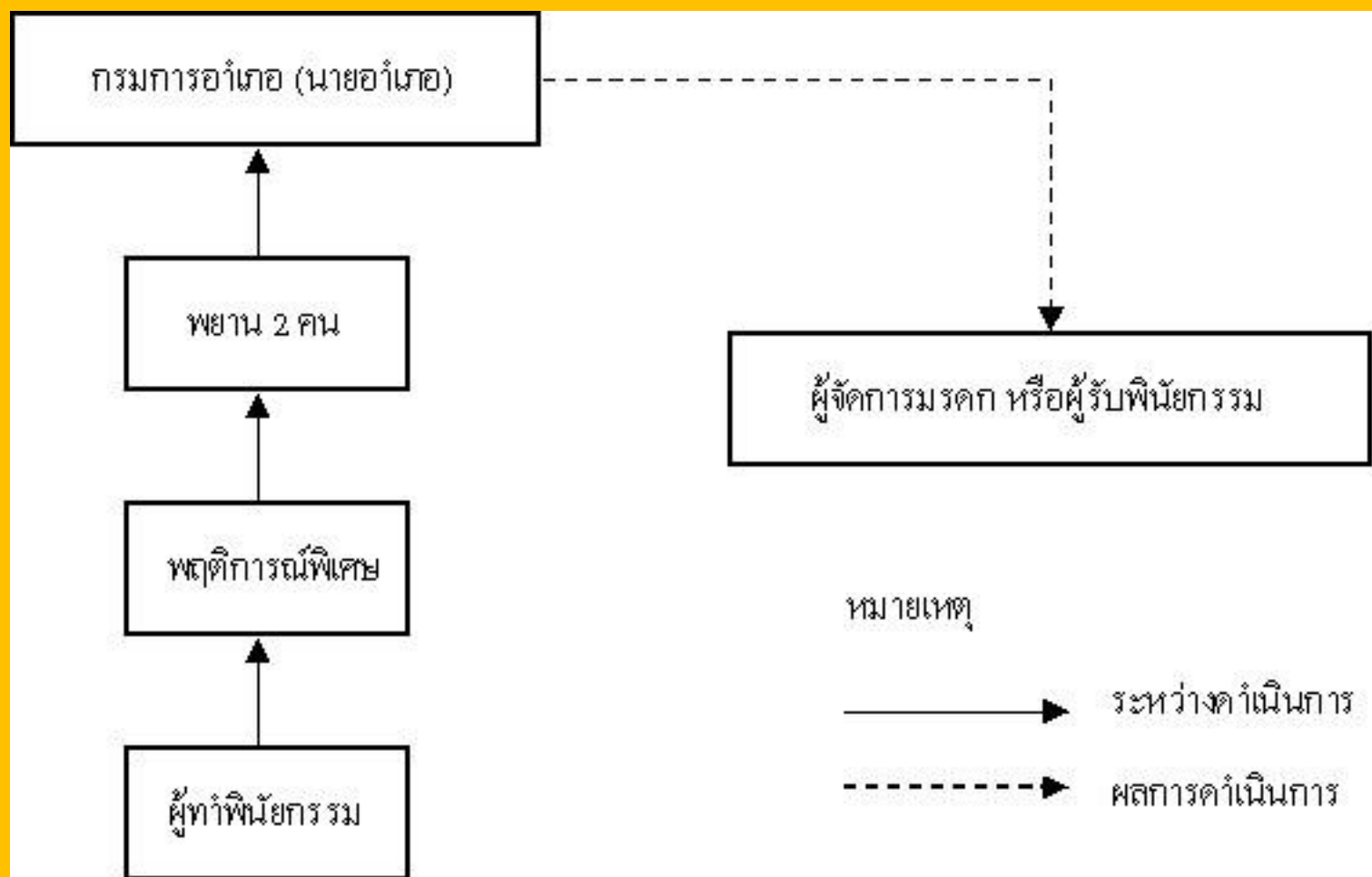
ถ้าพินัยกรรมนั้นทำเป็นแบบเอกสารฝ่ายเมือง ก่อนส่งมอบพินัยกรรม ให้กรรมการอำเภอคัดสำเนาพินัยกรรมไว้แล้วลงลายมือชื่อประทับตราตำแหน่งเป็นสำคัญ สำเนาพินัยกรรมนั้นจะเปิดเผยแก่บุคคลอื่นใดไม่ได้ ในระหว่างที่ผู้ทำพินัยกรรมยังมีชีวิตอยู่”

พินัยกรรมด้วยวาจา

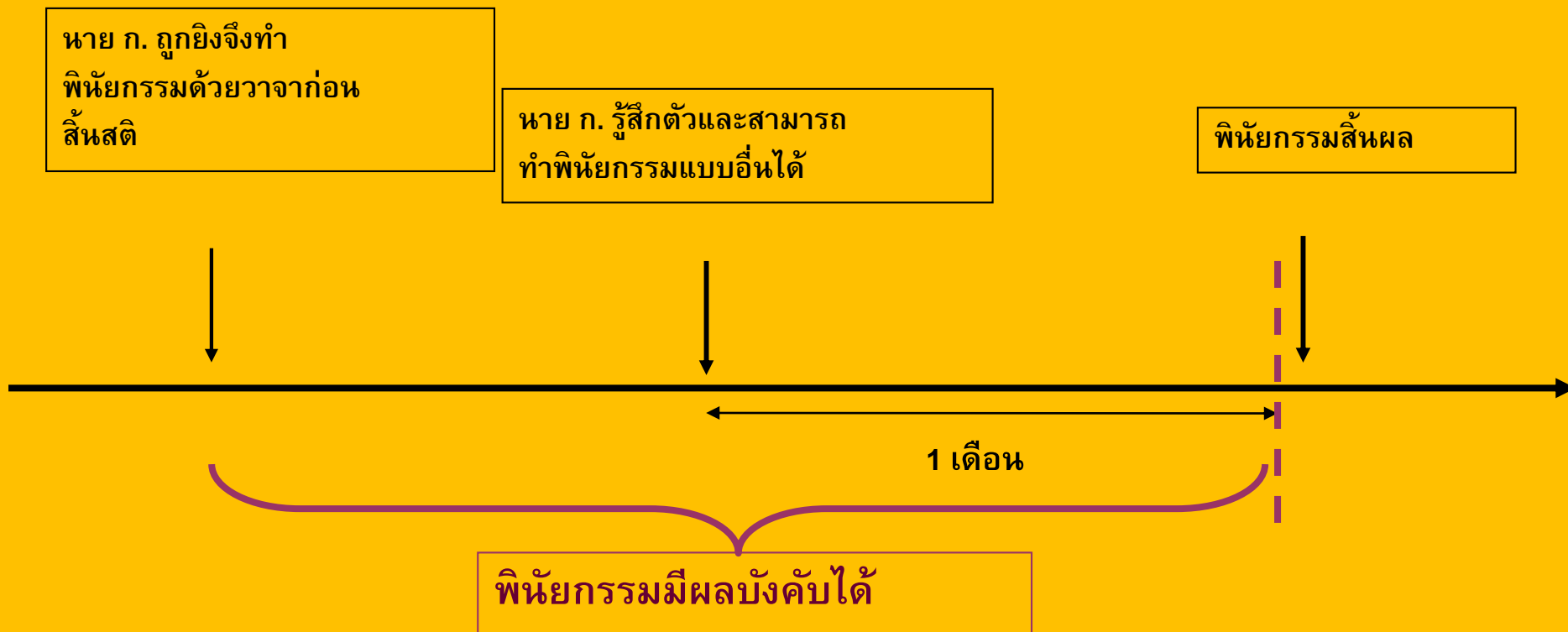
- หลักเกณฑ์การทำพินัยกรรมด้วยวาจา
 - มีพฤติการณ์พิเศษ เช่น ตกอยู่ในอันตรายใกล้ความตาย หรือเวลามีโรคระบาด หรือสงคราม
 - ผู้ทำพินัยกรรมไม่สามารถที่จะทำพินัยกรรมในแบบอื่น ๆ ได้

- ขั้นตอนการทำพินัยกรรมด้วยวาจา
 - 1. ผู้ทำพินัยกรรมแสดงเจตนากำหนดข้อพินัยกรรมต่อหน้าพยานอย่างน้อย 2 คน ซึ่งอยู่พร้อมกัน ณ ที่นั้น
 - 2. พยานทั้งหมดต้องไปแสดงตนต่อนายอำเภอโดยมิชักช้า และแจ้งให้นายอำเภอทราบถึงข้อความเหล่านี้
 - ข้อความที่ผู้ทำพินัยกรรมได้สั่งไว้ด้วยวาจา
 - วัน เดือน ปี สถานที่ที่ทำพินัยกรรม
 - พฤติการณ์พิเศษที่ขัดขวางมิให้สามารถทำพินัยกรรมตามแบบอื่นที่กฎหมายกำหนดไว้แล้วด้วย

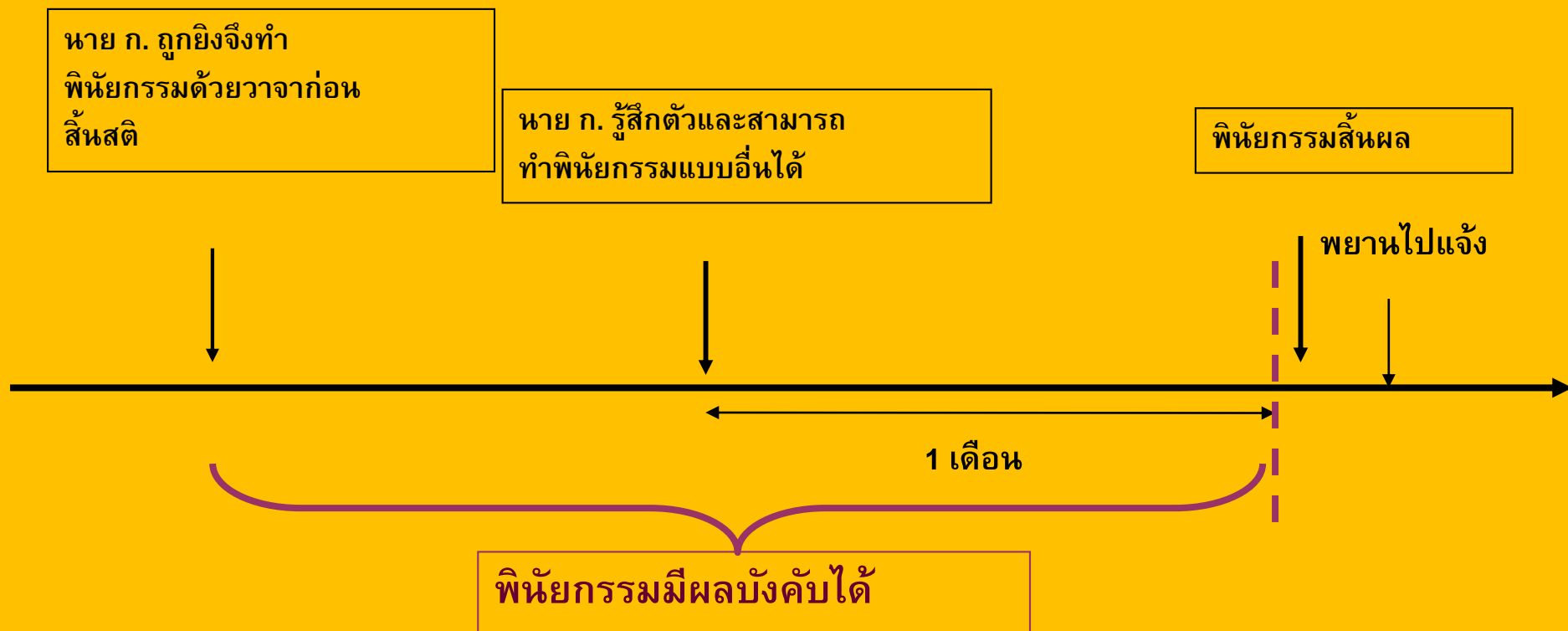
- 3. ให้นายอำเภอจดข้อความที่พยานแจ้งไว้ และพยานทั้งหมดนั้นต้องลงลายมือชื่อ ถ้าลงลายมือชื่อไม่ได้จะลงลายพิมพ์นิ้วมือ โดยมีพยานลงลายมือชื่อรับรอง 2 คนก็ได้

- ความสมบูรณ์แห่งพินัยกรรมนี้ย่อมสิ้นไป เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่เวลาผู้ทำพินัยกรรมกลับมาสู่ฐานะที่จะทำพินัยกรรมตามแบบอื่นที่กฎหมายกำหนดไว้

มาตรา ๑๖๖๔ “ความสมบูรณ์แห่งพินัยกรรมนี้ย่อมสิ้นไป เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่เวลาผู้ทำพินัยกรรมกลับมาสู่ฐานะที่จะทำพินัยกรรมตามแบบอื่นที่กฎหมายกำหนดไว้”

มาตรา ๑๖๖๔ “ความสมบูรณ์แห่งพันธียกรรมนี้ย่อมสิ้นไป เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งเดือน นับแต่เวลาผู้ทำพันธียกรรมกลับมาสู่ฐานะที่จะทำพันธียกรรมตามแบบอื่นที่กฎหมายกำหนดไว้”

นาย ก. ถูกยิงจึงทำ
พันธียกรรมด้วยวาจาก่อน
สิ้นสติ

พยานสามารถแจ้ง
ข้อกำหนดพันธียกรรมได้

พยานไปแจ้ง

ไปแจ้งชักช้าหรือไม่

การทำพินัยกรรมของคนไทยที่อยู่ต่างประเทศ

มาตรา ๑๖๖๗ “เมื่อคนในบังคับไทยจะทำพินัยกรรมในต่างประเทศ พินัยกรรมนั้นอาจทำตามแบบซึ่งกฎหมายของประเทศที่ทำพินัยกรรมบัญญัติไว้ หรือตามแบบที่กฎหมายไทยบัญญัติไว้ก็ได้

เมื่อทำพินัยกรรมตามแบบที่กฎหมายไทยบัญญัติไว้ อำนาจและหน้าที่ของกรมการอำเภอตามมาตรา ๑๖๕๘, ๑๖๖๐, ๑๖๖๑, ๑๖๖๒, ๑๖๖๓ ให้ตกแก่บุคคลดังต่อไปนี้ คือ

- (๑) พนักงานทูต หรือกงสุลฝ่ายไทย กระทำการตามขอบอำนาจของตน หรือ
- (๒) พนักงานใดๆ ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายของต่างประเทศนั้นๆ ที่จะรับบันทึกข้อแจ้งความไว้เป็นหลักฐานได้”

การทำพินัยกรรมขณะที่ประเทศอยู่ในภาวะการรบหรือสงคราม

- มาตรา ๑๖๖๙ “ในระหว่างเวลาที่ประเทศตกอยู่ในภาวะการรบหรือการสงคราม บุคคลที่รับราชการทหารหรือทำการเกี่ยวข้องอยู่กับราชการทหาร จะทำพินัยกรรมตามแบบที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖๕๘ มาตรา ๑๖๖๐ หรือมาตรา ๑๖๖๓ ก็ได้ ในกรณีเช่นว่านั้น ให้นายทหารหรือข้าราชการฝ่ายทหารชั้นสัญญาบัตรมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับกรรมการอำเภอ

บทบัญญัติวรรค ก่อนให้นำมาใช้บังคับแก่กรณีที่บุคคลที่รับราชการทหารหรือทำการเกี่ยวข้องอยู่กับราชการทหารทำพินัยกรรมในต่างประเทศในระหว่างที่ปฏิบัติการเพื่อ ประเทศในภาวะการรบหรือการสงครามในต่างประเทศโดยอนุโลม และในกรณีเช่นว่านี้ ให้นายทหารหรือข้าราชการฝ่ายทหารชั้นสัญญาบัตรมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานทูตหรือกงสุลฝ่ายไทย

ถ้าผู้ทำพินัยกรรมตามความในสองวรรคก่อนนั้นป่วยเจ็บหรือต้องบาดเจ็บ และอยู่ในโรงพยาบาล ให้แพทย์แห่งโรงพยาบาลนั้นมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับกรรมการอำเภอหรือพนักงานทูต หรือกงสุลฝ่ายไทย แล้วแต่กรณีด้วย”

คุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นพยานในพินัยกรรม (ม.1670)

- บุคคลซึ่งจะเป็นพยานในพินัยกรรม จะต้องมิได้เป็นบุคคลดังต่อไปนี้
 - 1. ผู้ซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ
 - 2. บุคคลวิกลจริตหรือบุคคลซึ่งศาลสั่งให้เป็นผู้เสมือนไร้ความสามารถ
 - 3. บุคคลที่หูหนวก เป็นใบ้ หรือจักษุบอดทั้งสองข้าง
- ถ้าพยานในพินัยกรรมเป็นบุคคลดังกล่าว จะทำให้พยานนั้นขาดคุณสมบัติในการเป็นพยานพินัยกรรม ซึ่งอาจจะทำให้พินัยกรรมมีพยานไม่ครบ

- ข้อสังเกต เกี่ยวกับการเป็นพยานในพินัยกรรม

- 1. พยานในพินัยกรรมไม่จำเป็นต้องรู้ข้อความในพินัยกรรม

มาตรา ๑๖๖๘ “ผู้ทำพินัยกรรมไม่จำเป็นต้องเปิดเผย
ข้อความในพินัยกรรมนั้นให้พยานทราบ เว้นแต่กฎหมายจะได้ระบุ
ไว้เป็นอย่างอื่น”

- 2. พยานในพินัยกรรมจะลงลายพิมพ์นิ้วมือ แง่ใด หรือเครื่องหมาย
อื่นใดแทนการลงลายมือชื่อไม่ได้ ยกเว้นแต่ จะเป็นพยานใน
พินัยกรรมด้วยวาจา

เงื่อนไขความสมบูรณ์ของพินัยกรรมในเรื่องการแสดงเจตนา

- พินัยกรรมที่เกิดจากการแสดงเจตนาวิปริต ไม่ว่าจะเกิดจากเหตุสำคัญผิด ข้อฉล และข่มขู่ พินัยกรรมมีผลสมบูรณ์
- แต่พินัยกรรมที่เกิดจากการแสดงเจตนาวิปริต อาจจะถูกผู้ทำพินัยกรรมเพิกถอน หรือผู้มีส่วนได้เสียร้องขอให้ศาลเพิกถอนพินัยกรรมได้ในภายหลัง ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 1708 และมาตรา 1709

การเพิกถอนโดยผู้ทำพินัยกรรม

**มาตรา 1693 “ผู้ทำพินัยกรรมจะเพิกถอนพินัยกรรม
ของตนเสียทั้งหมด หรือแต่บางส่วนในเวลาใดก็ได้”**

การเพิกถอนโดยผู้มีเสียได้เสีย

มาตรา 1708 “เมื่อผู้ทำพินัยกรรมตายแล้ว ผู้มีส่วนได้เสียคนใดคนหนึ่งจะร้องขอให้ศาลเพิกถอนพินัยกรรมซึ่งได้ทำขึ้นเพราะเหตุข่มขู่ก็ได้....”

มาตรา 1709 “เมื่อผู้ทำพินัยกรรมตายแล้ว บุคคลผู้มีส่วนได้เสียคนใดคนหนึ่งจะร้องขอให้ศาลสั่งเพิกถอนพินัยกรรมซึ่งได้ทำขึ้นเพราะสำคัญผิดหรือกลฉ้อฉลได้...”

ทำพินัยกรรมขึ้น
เพราะเจตนาวิปริต

ผู้ทำพินัยกรรมตาย

เพิกถอนโดยผู้ทำพินัยกรรม

เพิกถอนโดยผู้มีส่วนได้เสีย

เงื่อนไขความสมบูรณ์ของพินัยกรรมในเรื่องวัตถุประสงค์

- พินัยกรรมซึ่งมีวัตถุประสงค์อันเป็นขัดต่อกฎหมาย ความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน พินัยกรรมนั้นย่อมมีผลเป็นโมฆะ เช่น
 - พินัยกรรมการยกทรัพย์สินซึ่งมิใช่ของตน หรือเกินส่วนของตน พินัยกรรมในส่วนนั้นย่อมไม่มีผลบังคับได้
 - พินัยกรรมยกหุ้นในห้างหุ้นส่วน บริษัทให้แก่ วัด พินัยกรรมนั้นย่อมตกเป็นโมฆะ

— นอกจากนี้ พันัยกรรมซึ่งมีวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ตาม ม. 1706 กฎหมายถือว่ามิมีวัตถุประสงค์ที่ขัดต่อกฎหมาย ความสงบเรียบร้อย และ ศีลธรรมอันดีของประชาชน

- มาตรา 1706 ข้อกำหนดพันัยกรรมเป็นโมฆะ
 - (1) ถ้าตั้งผู้รับพันัยกรรมไว้โดยมีเงื่อนไขว่า ให้ผู้รับพันัยกรรมจำหน่าย ทรัพย์สินของเขาเองโดยพันัยกรรมให้แก่ผู้ทำพันัยกรรม หรือแก่บุคคล ภายนอก
 - (2) ถ้ากำหนดบุคคลซึ่งไม่อาจที่จะทราบตัวแน่นอนได้เป็นผู้รับพันัยกรรม แต่ผู้รับพันัยกรรมตามพันัยกรรมลักษณะเฉพาะนั้น อาจกำหนดโดยให้ บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นผู้ระบุเลือกเอาจากบุคคลอื่นหลายคน หรือจากบุคคลอื่นหมู่ใดหมู่หนึ่ง ซึ่งผู้ทำพันัยกรรมระบุไว้ก็ได้
 - (3) ถ้าทรัพย์สินที่ยกให้โอนพันัยกรรมระบุไว้ไม่ชัดเจนจนไม่อาจที่จะ ทราบแน่นอนได้ หรือถ้าให้บุคคลใดคนหนึ่งกำหนดให้มากน้อยเท่าใดตาม แต่ใจ

- มาตรา 1706 ข้อกำหนดพินัยกรรมเป็นโมฆะ
(1) ถ้าตั้งผู้รับพินัยกรรมไว้โดยมีเงื่อนไขว่า ให้ผู้รับพินัยกรรมจำหน่าย ทรัพย์สินของเขาเองโดยพินัยกรรมให้แก่ผู้ทำพินัยกรรม หรือแก่บุคคล ภายนอก

ตัวอย่าง นาย ก. ทำพินัยกรรมยกที่ดินให้แก่ นาย ข.
โดยมีเงื่อนไขว่า ข. จะได้รับมรดกต่อเมื่อ ข. ทำ
พินัยกรรมยกที่ดิน ข. ให้แก่ บุตรของ ก. ด้วย

- มาตรา 1706 ข้อกำหนดพินัยกรรมเป็นโมฆะ

(2) ถ้ากำหนดบุคคลซึ่งไม่อาจที่จะทราบตัวแน่นอนได้เป็น
ผู้รับพินัยกรรม แต่ผู้รับพินัยกรรมตามพินัยกรรมลักษณะเฉพาะ
นั้น อาจกำหนดโดยให้ บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นผู้ระบุเลือกเอา
จากบุคคลอื่นหลายคน หรือจาก บุคคลอื่นหมู่ใดหมู่หนึ่ง ซึ่งผู้ทำ
พินัยกรรมระบุไว้ก็ได้

ตัวอย่าง นาย ก. ทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินมรดกทั้งหมด
ของตนให้แก่ศึกษานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ยะลา

ตัวอย่าง นาย ก. ทำพินัยกรรมยกเงินในบัญชีเงินฝาก
ธนาคารไทยพาณิชย์ ให้แก่นักศึกษานิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา โดยกำหนดให้ประธาน
หลักสูตรนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาเป็นผู้
เลือก

- มาตรา 1706 ข้อกำหนดพินัยกรรมเป็นโมฆะ
(3) ถ้าทรัพย์สินที่ยกให้โดยพินัยกรรมระบุไว้ไม่ชัดเจนจนไม่
อาจที่จะทราบแน่นอนได้ หรือถ้าให้บุคคลใดคนหนึ่งกำหนดให้
มากน้อยเท่าใดตาม แต่ใจ

ตัวอย่าง นาย ก. ทำพินัยกรรมยกทรัพย์มรดกอันเป็น
ที่ดินของตนให้แก่ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ยะลา

ตัวอย่าง นาย ก. ทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินมรดกของตน
ให้แก่ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยให้
ผู้จัดการมรดกของตนเองเป็นผู้เลือกทรัพย์สินที่จะให้

ตัวอย่าง นาย ก. ทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินมรดกของตน
ให้แก่ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา โดย
ให้ผู้จัดการมรดกของตนเองเป็นผู้เลือกกระหว่างที่ดิน
เลขที่**1234** กับบัญชีเงินฝากธนาคารไทยพาณิชย์

จบเงื่อนไขความสมบูรณ์ของพินัยกรรม

THANK YOU
THANK YOU
THANK YOU

THANK YOU

THANK YOU
THANK YOU
THANK YOU